

Погрешно је веровање да је зелембаћ отрован. Насељава све типове станишта. У НП Ђердап налази се на зараслим сунчаним местима, на којима га густа вегетација штити од предатора. У време парења женка положе до 10 јаја на добро осунчано и влажно место. Врста је заштићена према националном и међународном законодавству.

ЗЕМЉИШТЕ у НП Ђердап представљено је великом бројем типова који се образују на кречњачким супстратима, магматским стенама (киселе, неутралне и базичне), ултрамафитским стенама (серпентинити), шкриљавим метаморфним стенама, делувијалним наносима, флувијалним седиментима (алувијални и пролувијални наноси) и језерском седиментном комплексу (конгломерати, пескови, глине). Највеће површине на подручју НП заузимају дистрично смеђе земљиште и смеђе земљиште на кречњаку. Образују се још иeutрично смеђе земљиште, хумусно-силикатно земљиште, рендзина, колувијално земљиште, литосол и алувијално земљиште (флувисол).

Земљишта на кречњацима НП Ђердап јављају се у асоцијацијама (на малом простору смењују се различити развојни стадијуми рендзине, посмеђене рендзине и смеђег земљишта), које захватају око 19% површине НП. Рендзине настају на гребенима, ободима вртача и на стрмим падинама клисуре које се спуштају према Дунаву, где је степеност земљишта и до 70%. То су плитка и скелетна земљишта, непрекидно изложена ерозији. Настањују их ШУМЕ КИТЊАКА СА ГРАБОМ, ШУМЕ ГРАБИЋА, храста медунца, полидоминантне заједнице ЈОРГОВАНА И МЕЧЈЕ ЛЕСКЕ, заједнице јоргована, маклена и мечје леске, јоргована и грабића, полидоминантне шуме јасена, мечје леске и других врста.

Смеђе земљиште на кречњаку има већу дубину и влажност од рендзина. Образује се углавном на заравњеним облицима рељефа (платои и падине до 5° нагиба), мада овај тип земљишта постоји и на падинама знатно већег нагиба (до 20° па и 35°), као и на блажим падинама вртача, често у комбинацији са колувијалним земљиштем. Смеђе земљиште на кречњаку настањују ШУМЕ

БРДСКЕ БУКВЕ, мечје леске и других врста, брдске шуме букве са грабом, китњака и црног јасена, ШУМЕ КИТЊАКА СА ГРАБОМ, полидоминантне шуме храстова, мечје леске и других врста, полидоминантне шуме букве и других врста, брдске шуме букве са оштрицом и др.

Земљишта на кречњаку образују се на подручју ГОЛУБАЧКЕ КЛИСУРЕ, Јеленских стена, локалитета у режиму заштите I степена БОЈАНА, ЧОКА ЊАЛТА СА ПЕСАЧОМ, ЦИГАНСКИ ПОТОК И ТАТАРСКИ ВИС, археолошког локалитета Кошобрдо, ВЕЛИКОГ ШТРПЦА, МАЛОГ ШТРПЦА, Полога, Штрабачког корита, СОКОЛОВЦА, Каменитог потока, Штробине, СИПСКЕ КОТЛИНЕ, ОРШАВСКЕ КОТЛИНЕ.

На силикатним стенама у НП Ђердап образују се дистрична смеђа земљишта, хумусно-силикатна земљишта иeutрична смеђа земљишта. Наведени типови земљишта покривају око 63% површине НП. Највећу површину (35%) заузима дистрично смеђе земљиште. Настаје на киселим силикатним стенама, на већим надморским висинама и дубоким, широким долинама брдског појаса, практично на свим експозицијама (доминирају северне), нагибима 10–30°, у шумским заједницама: планинске и брдске букве, букве и липе, китњака са грабом и др. Хумусно-силикатна земљишта (дистрична иeutрична) јављају се до 360 м н. в., на веома стрмим падинама, истакнутим гребенима и главицама, где је честа ерозија. Мала дубина земљишта, велика скелетност, слаба вододрживост и, код неких подтипов, велика киселост, основне су карактеристике ових земљишта, која заузимају 15% површине НП. На топлим јужним, југозападним и југоисточним експозицијама насељавају их чисте и мешовите шуме храста китњака, ШУМЕ СЛАДУНА И ЦЕРА (сладун и цер са грабићем, китњак и цер са грабићем, китњак и црни јасен са грабићем и друге). Дистрична хумусно-силикатна земљишта на подручју НП Ђердап обично се налазе у комплексу са дистричним смеђим земљиштима. Највеће површине ових типова земљишта утврђене су на подручју: Кремениту брда, Сињерског виса, Скорчара, Хајдучког места, Јаничарског брега, Шашке реке, слива реке Велике свиње, Рудноглавског

брда, Шопота, Руђина, Шомрде, Татарског виса, Таушана, на делу Мироча, Текије, Алибеговог потока. На веома стрмим и еродираним теренима спорадично се јавља опадзољено кисело смеђе земљиште (3% површине НП). Образовање овог подтипа дистричног смеђег земљишта утврђено је на подручју: Кулмеа Баука, Кремениту брда (према Сињајском потоку), Олче-падина (према Преком потоку), на падинама Ђервинског потока. Лесивирano дистрично смеђе земљиште образује се на платоима и падинама благог нагиба на потезу од Дobre до Милановца (Церетина, слив реке Медовнице, Велики крак и др.), заузимајући око 5% површине НП.

Еутрично смеђе земљиште образује се на неутралним и базичним еруптивним стенама, захватајући 15% површине НП Ђердап под шумском, ливадском и пашњачком вегетацијом. Образује се у чистим и мешовитим заједницама храста китњака, те чистим и мешовитим заједницама букве. Еутрична хумусно-силикатна земљишта јављају се у комплексу саeutричним смеђим земљиштима. Захватају широку зону на потезу од слива ЧЕЗАВЕ до слива леве обале РЕКЕ *КОЖИЦЕ, на ушћу Бродице у Пек, Тодоровој реци, око ШАШКЕ РЕКЕ, на Каменитом врху, Вуковом врху, Кошобрду, Штробини, Максиму, Попову, Малој зидини, Великој зидини (бронци који гравитирају Левој реци), Манђукином врху, Кугљеву, Баништу, Бранковој ливади, на делу Мироча, Капетан Мишином брегу.

Колувијална земљишта на подручју НП Ђердап претежно су делувијалног порекла и образују се спирањем земљишног материјала са виших, стрмијих и топлијих делова падина. Седиментација материјала врши се на падинама благог нагиба или у долинама које су осенчене суседним вишим деловима, што доводи до инверзије вегетације и појаве мезофилних врста. Ова земљишта углавном су средње дубока до дубока, влажнија, добрих еколошко-производних особина, па се на њима налазе шуме букве и обичног граба, шуме китњака са грабом, шуме китњака и букве, шуме брдске букве, реликтне заједнице букве и ораха. Колувијална земљишта заузимају око 7% површине НП и јављају се где